

INNEHÅLL:

BESLUT "NATURRESERVAT TJÄRNBERGET": 2002-02-18
REGISTERUPPGIFTER "NATURRESERVAT TJÄRNBERGET": 2000-11-09
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT TJÄRNBERGET": 2002-02-18
ARTLISTA "NATURRESERVAT TJÄRNBERGET": 2002-01-10

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

BESLUT: 2002-02-18
DNR: 511-346-02

BILDANDET AV NATURRESERVATET TJÄRNBERGET I VANSBRO KOMMUN

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsats på bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Med stöd av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen skötselplanen för reservatets långsiktiga skötsel, bilaga 5. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

SYFTE

Syftet med reservatet är att:

- Bevara biologisk mångfald. Tjärnberget har naturskogskaraktär med mycket höga biologiska värden. Skogen, som har fått utvecklas fritt, är variationsrik och rymmer därför en mångfald av livsmiljöer. Det finns levande träd i alla åldrar och dimensioner samt döda träd i olika nedbrytningsstadier. Denna variationsrikedom ger förutsättningar för en rik biologisk mångfald.
- Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter De livsmiljöer och arter, enligt art- och habitatdirektivet 92/43/EEG och enligt fågeldirektivet 97/409/EEG, som förekommer i Tjärnberget ska skyddas. Tjärnberget utgörs av naturtypen västlig taiga (9010). De arter som förekommer är förtecknade i bilaga 4.

Syftet ska nås genom att:

- Området skyddas mot skogsbruk och andra verksamheter som kan äventyra de livsmiljöer samt växt och djursamhällen som är knutna till naturskogen.

För att kontrollera att syftet uppnås ska undersökningar av vegetationens utveckling göras (se skötselplan). Dessa undersökningar ska vara vägledande för när vissa skötselåtgärder sätts in.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

- A. Inskränkningar med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle,
3. gödsla eller använda bekämpningsmedel,
4. framföra motordrivet fordon i terrängen. Undantag gäller för uttransport av fälld älg med fordon som inte ger mark eller vegetationsskador,
5. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, radio-mast eller annan anläggning,
6. jaga annat än älg, rådjur, hare, räv och mink,
7. uppföra permanenta jaktpass samt röja för sikt- eller skjutgator. Jaktgränser, stigar till jaktpass e dyl. får ej markeras permanent.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

8. sprida kalk i vatten eller på land.

Punkten A2 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen samt skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken att tåla visst intrång inom reservatet såsom

1. utmärkning av reservatet, underhåll av vandringsleder och uppsättning av informationstavlor.
2. undersökningar av markslag, landskapselement, växt och djursamhällen samt arter.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. skada växande eller döda träd och buskar, gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar,
2. framföra motordrivet fordon i terräng,

Föreskrifter under A och C ovan utgör inget hinder mot de åtgärder som behövs vid skötsel och förvaltning av reservatet samt för att tillgodose syftet med reservatet. Föreskrifterna utgör heller inget hinder mot åtgärder som krävs för normalt underhåll av vägar och ledningar/ledningsgator.

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄL FÖR BESLUTET

Värden för biologisk mångfald

Skogen i Tjärnberget är gammal och med höga biologiska värden. Den har aldrig omfattats av större kalavverkningar och har därför bibehållit en stor del av den naturliga skogens art-sammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns även mycket död ved i olika

dimensioner och nedbrytningsstadier. Sammantaget ger detta höga förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och djur. Många arter är helt beroende av naturskogens biologiska strukturer för att kunna överleva. I dag finns endast få områden med naturskog. Skyddet av skogen i Tjärnberget är därför ett led i bevarandet av biologisk mångfald.

Internationell klassning

Tjärnberget är förtecknat enligt 7 Kap 27 § miljöbalken och bör beredas skydd som särskilda bevarandeområden.

Området hyser habitatet västlig taiga (9010) enligt art- och habitatdirektivet, 92/43/EEG, och flera arter som är listade i fågeldirektivet, 97/409/EEG. Arterna redovisas i bilaga 4. Ett område som tagits upp i förteckningen skall prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet enligt 7 Kap 27 § miljöbalken.

Nationell klassning

Området är klassat som riksintresse enligt 4 kapitlet 1 och 8 § § miljöbalken.

Skyddsform

De främsta hoten mot bevarandevärdena är skogsbruk. Området skyddas som naturreservat därför att bevarandet av värdena inte kan förenas med rationellt skogsbruk.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Det är ett angeläget allmänt intresse att naturskogen i Tjärnberget bevaras.

Vid avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet skall uppnås.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Skyddet av Tjärnberget bidrar till att uppfylla det av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålet levande skogar.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Ärendet initierades i mitten av 1990-talet av naturskyddsföreningens skogsnätverk. Flera rödlistade* lavar och svampar rapporterades för området. Även entomolog Bengt Ehnström, artdatabanken, hade då, under en tioårsperiod, gjort entomologiska undersökningar i området och funnit att skogen höga naturvärden med flera rödlistade* insekter knutna till naturskogen i området.

Senare inventeringar i området har resulterat i ytterligare fynd av rödlistade arter av svampar och lavar.

1989 beslutade regeringen att föreslå området att ingå i Natura 2000, som intresse för gemenskapen enligt art- och habitatdirektivet.

Förbudet mot avverkning m.fl. föreskrifter medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras på de berörda fastigheterna. Överenskommelse om ersättning enligt 31 kap MB har därför träffats med berörda sakägare.

ÖVRIGT

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd m.m. enligt miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, formulär 6.

Beslut i detta ärende har fattats av Länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog tf landshövding Inger Eriksson jämte ledamöterna Hans Andersson, Jonas Carlgren, Kenneth Johansson, Åke Johansson, Eva Kungsmark, Lennart Sacredeus, Roger Stål, Gunnel Söderberg, Nicke Welin-Berger. Tjänstgörande suppleanter var Anki Rooslien, Calle Morgården, Ulla Lindvall samt Ann-Gret Ohlsson.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Inger Eriksson, tf rättshushetschef Inger Svanström, miljövårdsdirektör Stig-Åke Svensson och miljöhandläggare Susanne Peterson, den sistnämnde föredragande.

Inger Eriksson

Susanne Peterson

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Ortofotokarta
4. Registeruppgifter
5. Skötselplan
6. Artlista
7. Hur man överklagar, formulär 6

* Rödlistade arter är arter som är utsatta för olika risk att försvinna från Sverige. Dessa arter beskrivs i sk rödlistor, som innehåller information om deras huvudbiotop, länsvis utbredning och bedömd hotgrad dvs grad av sällsynthet och risk för utdöende.

LÄNSSTYRELSEN	REGISTERUPPGIFTER	BILAGA 4
DALARNAS LÄN	2000-11-09	511-346-02

Namn:	Tjärnberget
Kommun:	Vansbro
Läge:	1 mil sydväst om Nås
Kartblad:	Ekonomiska kartorna: 12E 9e, 12E 9d
Rubinkoordinater:	12E 9e 24 03
Fastigheter:	
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen
Markägare:	Staten via naturvårdsfonden
Areal:	196 ha
Naturtyper:	Barrskog 189 ha
	Lövskog 4 ha
	Myr 3 ha
Natura 2000 habitat:	9010 196 ha
Natura 2000 art:	Bonasa bonasia - Järpe
	Tetrao urogallus - Tjäder
	Strix uralensis - Slaguggla
	Aegolius funereus - Päruggla
	Picus canus - Gråspett
	Dryocopus martius - Spillkråka
	Picoides tridactylus - Tretåig

Natura 2000 kod: SE0620122
Naturgeografisk region: Vågig bergkullterräng
Skyddsmotiv: Skoglig
Skyddsföreskrifter: Indispensabla: A1-7
Dispensabla: A 8
Skyddsföreskrifter
produktiv skogsmark: Total
Befintliga anlägg.: -
Planerade anlägg.: Parkering
Skötselplan: Fastställd
Inventeringar: Hotartsregistret

LÄNSSTYRELSEN	SKÖTSELPLAN	BILAGA 5
DALARNAS LÄN	2002-02-18	511-346-02

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET TJÄRNBERGET

SYFTE MED SÄKERSTÄLLANDE OCH SKÖTSEL AV NATURRESERVATET

Syftet med reservatet är att:

Bevara biologisk mångfald:

Tjärnberget har naturskogskaraktär med mycket höga biologiska värden. Skogen, som har fått utvecklas fritt, är variationsrik och rymmer därför en mångfald av livsmiljöer. Det finns levande träd i alla åldrar och dimensioner samt döda träd i olika nedbrytningsstadier. Denna variationsrikedom ger förutsättningar för en rik biologisk mångfald.

Skydda återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter:

De livsmiljöer och arter, enligt art- och habitatdirektivet 92/43/EEG och enligt fågeldirektivet 97/409/EEG, som förekommer i Tjärnberget ska skyddas. Hästingsflotten utgörs av naturtypen västlig taiga (9010). De arter som förekommer är förtecknade i bilaga 5.

Syftet ska nås genom att:

Området skyddas mot skogsbruk och andra verksamheter som kan äventyra de livsmiljöer samt växt och djursamhällen som är knutna till naturskogen.

För att kontrollera att syftet uppnås ska undersökningar av vegetationens utveckling göras (se skötselplan). Dessa undersökningar ska vara vägledande för när vissa skötselåtgärder sätts in.

SKÖTSELOMRÅDEN; MÅL OCH ÅTGÄRDER

Skötselområde 1: Skog med fri utveckling (SF)

Beskrivning av området:

Området utgörs av en mosaik av olika barrskogsmiljöer med stort inslag av senvuxna träd och död ved i olika nedbrytningsstadier.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:
Barrnaturskog.

Skötselplan och föreskrifter för skötseln:

Skogen skall lämnas för fri utveckling. Då den naturliga störningen i naturskog är brand kan bränning eller brännings- efterliknande åtgärder bli aktuella för att bibehålla naturtypen eller/och öka mängden död ved.

Skötselområde 2: Skog med skötsel i träd och buskskikt (ST)

Beskrivning av området:

Området består av uppväxande lövsly av framför allt glasbjörk på mer eller mindre fuktig mark. En bäck rinner genom området.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

Lövskog med grova träd och förekomst av död lövved i olika nedbrytningsstadier.

Skötsel mål och föreskrifter för skötseln:

Området ska skötas för att gynna löv. Barrträd ska röjas. Eventuellt måste även viss andel löv röjas eller gallras så att lövbeståndet kan utvecklas och träden tillåtas bli grova. Det är dock viktigt att se till den långsiktiga kontinuiteten av lövträd och ge utrymme för föryngring av löv. Vid röjning av löv ska särskild hänsyn tas till andra lövträd än björk. Säl, rönn och asp ska gynnas på bekostnad av glas- och vårtbjörk.

FRILUFTSLIV OCH TURISM

Övergripande mål

Allmänhetens tillträde till området ska underlättas. Med ökat intresse för naturturism har Tjärnberget stora möjligheter att locka fler besökare i framtiden under förutsättning att de skogliga värdena säkerställs, samt att tillgängligheten utökas och informationen förbättras.

Information

Av informationstavlor och övrigt informationsmaterial ska framgå att området finansierats av LIFE-fonden.

Informationstavlor sätts upp på lämpliga platser och efter samråd med markägaren. Detta ska vara klart senast 30 juni 2002.

Informationsbroschyr om Tjärnberget ska färdigställas senast juni 2002 och finnas tillgänglig på Länsstyrelsen. Information om området ska också finnas på Länsstyrelsens hemsida.

Området gränsmarkeras enligt naturvårdsverkets anvisningar.

Anläggningar

Tillgänglighet

Från vägen mellan Nås och Lindesnäs finns en avtagsväg västerut. Vägen börjar tre km söder om Nås i höjd med sjön Axen och passerar Tjärnberget efter ca sex km.

Parkeringsmöjligheter

Det finns inga iordningställda parkeringsplatser i området. Parkeringsplats iordningställs på lämplig plats i anslutning till reservatet efter samråd med markägaren. Parkeringsplatsen ska vara klar senast 30 juni 2002.

Vägvisare och p-skyltar

Vägvisare sätts upp vid avtagsvägen söder om Nås.

Vandringsleder

En markerad vandringsled med start vid parkeringen ska dras genom reservatet. Leden ska vara klar senast 30 juni 2002.

TILLSYN DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Årlig dokumentation av förvaltnings- och skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder ska dokumenteras. Vid restaurering ska anteckningar göras om utförda åtgärder och eventuella överenskommelser.

Uppföljning av skötselmål

Uppföljning av skötselmål utförs av förvaltaren om inget annat är överenskommet. Lämplig metod utarbetas av förvaltaren.

Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning utförs av länsstyrelsen inom ramen för uppföljning av skyddad natur*.

* Nationellt utvecklingsprojekt pågår för uppföljning av värdefull natur. Projektets syfte är att fastställa strategi och metoder som gör det möjligt att bedriva operativ uppföljning av tillståndet i särskilt värdefull natur. Vid den regionala dimensioneringen av denna verksamhet kommer centrala rekommendationer att beaktas.

Uppföljning av kostnader

Görs av den som ansvarar för skötseln. Avrapportering sker årligen till Länsstyrelsen.

SAMMANFATTNING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	När	Beskrivning	Var	Vem	Finans
Röjning av gran	Vart 5:e år		Skötselområde 2	Lst	Vårdanslag
Tillsyn av skötsel	Löpande		Hela reservatet	Lst	Vårdanslag
Tillsyn av föreskrifter	Löpande		Hela reservatet	Lst	Vårdanslag
Uppföljning av kvalitetsmål	Enligt program för uppföljning av skyddad natur*			Lst	

LÄNSSTYRELSEN	ARTLISTA	BILAGA 6
DALARNAS LÄN	TJÄRNBERGET	
MILJÖVÅRDSSENHETEN	2002-01-10	511-346-02
Susanne Peterson		

ARTLISTA TJÄRNBERGET

FÅGLAR

Bonasa bonasia- järpe
 Tetrao urogallus - tjäder
 Strix uralensis - slaguggla
 Aegolius funereus - pärluggla
 Picus canus - gråspett
 Dryocopus martius - spillkråka
 Picoides tridactylus - tretåig hackspett

SKALBAGGAR

Cyphaea latiuscula
 Hotkategori: VU
 biologi: död gran, i långhorningsgångar

Danosoma fasciata

Hotkategori: NT
 biologi: död gran och tall

Harminius undatus - violettekantad knäppare

Hotkategori:

biologi: död gran och tall och björk

Anobium thomsoni

Hotkategori:

biologi: död gran

Dorcatoma punctulata

Hotkategori:

biologi: död klibbticka

Peltis grossa - större flatbagge

Hotkategori: VU

biologi: död gran med mycel av klibbticka

Pteryngium crenatum

Hotkategori:

biologi: sporätare på klibbticka på gran

Cis quadridens - tretandad svampborre

Hotkategori: NT

biologi: död klibbticka

Dendrophagus crenatus - nordlig plattbagge

Hotkategori: NT

biologi: död gran, tall och björk

Ennearthron laricnum

Hotkategori:

biologi: död gran med mycel

Meloe violaceum

Hotkategori:

biologi: parasit hos bin

Corticus suturalis - mörksömmad barksvartbagge

Hotkategori: NT

biologi: i gångar av granbarkborre

Zilora ferruginea - gropig brunbagge

Hotkategori: NT

biologi: i mycel av violticka

Abdera triguttata

Hotkategori:

biologi: i mycel av violticka

Caiidum coriaceum

Hotkategori:

biologi: död gran

VÄXTER

Galium odoratum - myskmadra

Habenaria viridis - grönkulla

Tussilago farfara - tussilago

Hepatica nobilis - blåsippa

Hotkategori:
regional

SVAMPAR

Antrodia pulvinascens - veckticka

NT

Asterodon ferruginosus - stjärntagging

NT

Perenniporia subacida - gräddticka

NT

Phlebia centrifuga - rynkskinn

NT

Fomitopsis rosea - rosenticka

NT

LAVAR

Arthonia spadicea

Regional

2876_Tjärnberget.txt

Arthonia vinosa - rostfläcklav	Regional
Chaenotheca gracillima - brunpudrad nållav	NT
Microcalicium ahlneri - kortskaftad ärgspik	Regional
Lecidea plebeja	Regional
Bryoria nadvomikiana - violettgrå tagellav	NT
Conotrema populorum -	DD
Cladonia parasitica - dvärgbägarlav	NT
Nephroma laevigatum - västlig njurlav	NT
Phaeocalicium praecedens - osepterad kvistspik	NT
Phaeocalicium populneum - kvistspiklav	NT